

Da so teh sedem let umetnosti in učenosti slabo cvetele in skoraj popolnoma zginile ondi, kamor je vojska segla, to labko razvidi vsak in ne potrebuje dokazovanja. Le vaja vojščakom je bil tedaj ta boj, in res so se dela godila, katerim se čudimo. Pa narodi so drago plačali to vajo. Poškodovana in podrtá pohištva, prazne denarnice in žitnice so mu ostale in po njegovih pomendranih posestvih so se poznali nasledki boja še leta in leta!

Svojemu presrčno ljubljenu nekdanjemu ravnatelju,
visokočestitemu gospodu

Janezu Nečáseku,

umrlemu 26. novembra v Pragi

Ljubljanski gimnazijalci.

Če kdaj, ob dobi so zarés sedajni,
Ko mrak nesvésti, bojev hrum pretí,
Potrebni svétu móževi značajni,
Čujoči glas pravice in vestí,
Ki v noči dvomov, zmót, so zor sijajni,
Na šumnem morju sidro mladeži,
Ki na obzorju duha z visočine
Obsévajo temôte domovine.

In ták, o vodja nam nepozabljivi!
Modrice sinom tudi Ti si bil, —
V dobroti blagi, v kári zanašljivi
Po ôčevo mladino si gojíl;
Državo, národ si v ljubezni živi —
Poklicu vdan — podpiral in častíl;
Po potih modro vodil vedo znanskih
Sinove dveh si národov slovanskih.

Ak druge boj kedáj bo siloviti
Še v pózni zgodovini iménoval,
Jih zelen lovor krog glavé oviti
Pred vnuki našimi preslavljeval:
Značaj pa Tebe moški, plemeniti
Še više bode povelíčeval
In v blagru rodovitno Tvoje djanje
Svetilo bo brez pége se najmanje.

Zató pa s Čehi bratje njih Slovenci
Prebridko zgubo objokujemo,
In mi, ki bili Tvoji smo učenci,
Spominico darujemo le-tó.
O naj se blagovoljno sklene z venci,
Ki jih na rani grob pokladajo
Država, národ in pa rodovina,
Še venec náš — hvaležnega spomina!

Novice iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

V 6. seji je v imenu finančnega odseka poročal dr. Zupan o proračunu stroškov in dohodkov za zemljiščino odvezo v letu 1867. Stroški so prevdarjeni na 624.985 gold., dohodki na 633.372 gold. Ker ima dežela plačati v omenjene stroške 305.870 gold., se ima tedaj za poravnanje teh stroškov za leto 1867 naložiti na direktne davke 26 odstotkov, na užitni davek od vina, môšta in mesa pa 10 odstotkov priklade. — Deželni odbornik Dežman poroča dalje o proračunu domestikalnega ali nekđaj tako imenovanega stanovskega zaklada, po katerem so stroški prevdarjeni na 30.365 gld., dohodki na 14.090 gld., tedaj bo treba, da država (cesarska) denarnica doplača primanjstvo od 16.275 gold. — Za Stražiščane je bila, kakor smo že v zadnjem listu povedali, dovoljena

miloščina z 2000 gold. — Dr. Zupan dalje v imenu finančnega odseka poroča, naj se tarifa za oskrbovanje v prisilni delavnici ljubljanski od 49 kr. na dan zniža za leto 1867 na 47 kr. Zbor je pritrdil. Ravnatelju delavnice se je, dokler deželni zbor drugače ne sklene, dodalo ustanovljeni letni plači še 212 gld. 50 kr., adjunkt pa 175 gold. — Prošnja vdove dr. Skedel-na, naj bi se nji in otrokom njenim podelila miloščina, ker je mož njen 19 let služil v delavnici za zdravnika, je bila finančnemu odseku v prevdarek izročena. — Na posledje poročal dr. Bleiweis v imenu deželnega odbora, naj deželni zbor namesti dosedanjšega predpisa, po katerem mora zdravnik spomladi v svojem okraji neprenehoma otrokom kozé cepiti, dokler jih vsem ne vcepi, potrdi drugačni red. Zbor pritrdi, pa potrdi tudi to, da se materam na kmetih, ki dadó svoje otroke, ki imajo že kozé stavljene, da zdravnik od njih drugim kozé stavi, plača za dan potovanja njihovega 1 gold. 5 kr., 1 gold. 50 kr. ali 2 gld. po daljavi pota in številu otrok, katerim se od njihovega otroka družim kozé stavijo.

V 7. seji je v imenu finančnega odseka poročal dr. Bleiweis o proračunu bolnišnice, porodnišnice, najdenišnice in norišnice, Dežman pa o proračunu deželnega zaklada. Poslanec Kromer obžaluje, da se je lani završla streliščina za zverino, ker se je po takem zeló bati, da bi se zeló ne pomnožila zverina; tudi poslanec Mulej isto trdi; pl. Langer pa pravi, da brez streliščine se je ubilo letošnjo zimo mnogo roparske zverine; saj je že koža in mesó toliko vredno, da ljudjé brez streliščine pobijajo zver. — Ker proračun deželnega zaklada in njegovih podzakladov kaže, da bi konec leta 1867 primanjkovalo 170.231 gold., je bilo sklenjeno, da se primanjstvo ta pridobi po prikladah in sicer s priklado od 14 odstotkov na vse direktne (zemljiščine, hišne itd.) davke brez vojskine priklade, in s priklado od 10 odstotkov na vžitni davek od vina, môšta in mesa. Ta proračun kaže, da je treba velike varčnosti, da se odstranijo še večje priklade prihodnji čas, in posebna spodbika finančnemu odseku so bili silni stroški (okoli 25.000 gld. na leto), ki jih požrè vzdrževanje tiste naprave, v katero so nezakonski otroci (najdenici) jemljejo v deželno oskrbstvo, namesti da bi stariši take otroke sami redili. Zato je finančni odsek sklenil poseben nasvèt, ki ga bo naznanil dež. zboru. Tudi zastran potiska (šuba) je bilo sklenjeno, naj se marsikaj predružači, da se znižajo silni stroški, ki zadevajo deželo. — Da se silno grda cesta med Kočevjem in Črnomljem in pa Metliko popravi, priporoča finančni odsek, naj se dotičnim soseskam obljubi denarna podpora iz deželnega zaklada, ako se lotijo zboljšanja te ceste. Poslanca Kromer in Svetec podpirata ta predlog, ki je bil soglasno sprejet.

Za tem je prišlo na vrsto sporočilo odseka, ki je bil izvoljen za to, da presodi in pretrese delovanje deželnega odbora od poslednjega deželnega zbora do danes. Poročal je dr. Costa. Prihodnjič več o tem.

Deželni zbor v Zagrebu. Odbor pripravlja addresso, ki pride te dni na dnevni red. Pred vsem bode se neki zahtevalo v adresi, da vojaška granica prestane in Dalmacija se zedini s Hrvaškimi in Slavonijo; brez tega se zbor ne more spuščati v dogovor niti z Bečem niti s Peštom. Domača vlada mora biti deželnemu zboru odgovorna. Za opravo skupnih poslov se bode zahteval centralni državni zbor z največim ustavnim pravom. Z ozirom na Ogersko se trojedina kraljevina stavi na stališče popolne enakosti.

Deželni zbor v Peštu. — Najvažnejše je to, da 6. dne t. m. je Deakova stranka z 227 glasovi

stranko Tisovo (levičnike) z 107 glasovi zmagala; zbor bode adresno napravil in kralju poslal, in potem bode odbor 67ih svoje obravnave nadaljeval. Evo osodo Avstrije! — Gicimu, poslancu iz Komornega (levičniku), so včeraj študentje veliko baklado napravili.

Deželni zbor v Pragi 7. dec. Adresa nemške manjščine zavržena je z 126 glasovi proti 91. Sprejeta je osnova narodne (slovanske) večine, in sklenjeno je bilo izbrati deputacijo, ki adresno izroči Njih Veličanstvu. Dr. Rieger je v adresinem govoru rekel, da ni prazna beseda, ako pové, da slovanski narodi Avstrije se ne bojo udeležili ožjega državnega zbora. — Grof L. Thun predlaga s 106 družimi poslanci: naj zbor cesarja prosi, da ukaže vladi, da obljubljeni predlog o premembi volilnega reda se že temu zboru predloži.

Deželni zbor štajarski. V seji 6. decembra je dr. Razlag vprašal deželni odbor o zadevah volilnega reda in zakaj da odlašajo to stvar, češ, da okrajni zastopi morajo svoje mnenje izreči? Saj je vendar gotovo, da 2 petini štajarskih prebivalcev so Slovenci in da po številu tem in po plačilu davkov se jim krivica godí, ako vprihodnje ne pošljejo več poslancev v deželni zbor. Deželni poglavar odgovori na to, da bode prilika odgovoriti na to interpelacijo o sporočilu odseka za volilni red, ki pride kmalu na vrsto.

Deželni zbor v Poreču v svoji adresi povdarja prav obširno samoupravje občine in dežele, zgodovinsko pravo in slogu vseh deželá, da se vzdrži celota države, in pa odgovornost ministrov postavnim zastopom deželnim.

Deželni zbor v Opavi 6. dec. Adresa, ki je podobna drugim adresam nemškim in še to zahteva, da se odpravi konkordat, je bila brez ugovora sprejeta.

Deželni zbor v Salzburgu 6. dec. Adresa je sprejeta brez ugovora. Tudi ta adresa želi, da se, brž ko je mogoče, skliče državni zbor.

Deželni zbor v Levovu 17. dec. Bere se osnova adrese, ktera se poziva na oktobersko diplomu. Rusini so osnovali adresno, v kateri zahtevajo državni zastop po oktoberski diplomu in februarjem patentu. Kako so do poslednjega prišli, to je zastavica brez uganjke.

Dopisi.

V Buda-Peštu 7. dec. B. — Danes sem izvedel, da se v Peštu doneski za jugoslovansko vseučilišče nabirajo — al kaj! ne med Slovani, ampak med Magjari! Moj poročnik mi je pripovedoval, da je bil v neki kavarni; kar pride neki uradnik ogerske politične vlade, trd Magjar s pôlo do njega, naj kaj za jugoslovansko vseučilišče daruje. Tavernik baron Sennyey je neki 1000 fr. podpisal. *) Kaj mislite, od ktere kraja veter vleče? Jaz mislim, da iz Dunaja od ogerske dvorne kancelarije, — Magjari čutijo, da bi utegnili Hrvatje svojeglavni biti, da bo težko siloma ž njimi kaj prida opraviti, zatorej jih mislijo s to radodarnostjo — na limanice vjeti. Magjari so hteli 300letnico Zrinjskega kakor magjarskega (!) junaka obhajati; precej denarjev so že za to skup imeli; ker so pa Hrvatje tako drzni bili, da so si Zrinjskega prisvojili, so Magjari nabrane denarje magjarski akademii v prid obrnili, ter niso prav nobene svečanosti Zrinjskovi 300letnici napravili. Al čujte dalje! Brž po Zrinjskovi 300letnici so začeli za zagrebško vseučilišče doneske nabirati. Magjari se bojé zveze Jugoslovanov; zatorej hočejo Hrvatje k sebi privabiti, ter tako solidarnost Jugoslovanov zabraniti. Vendar sem trdnega prepričanja, da se Hrvatje ne bodo dali na led

*) Oni drugi podpis ne more biti istinit po tem, kar dobro vemo.

Vred.

speljati. — Na posled še eno novico. Od več strani sem že slišal, da so Magjari v Pariz-u nekega potomca Arpad-ovega zasledili. Saj vendar ne bo ta zidar magjar-orszaga?

Iz Velikovca na Koroškem. — a. — 8. decembra. Velika nesreča bi bila pretekli teden kmalu zadela naše mesto; vnela se je namreč usnjarnica in zraven stoječi skedenj zunaj mesta. K sreči je malo dni pred sneg vse hiše pokril, da iskre, ki jih je veter raznašal, niso mogle do lesenih streh. Zadnji naš sejm (3. decembra) je bil prav živ. Ljudi se je sešlo od vseh krajev. Kupčija je bila prav dobra, posebno živinska. Tako je vendar ubogi kmet zopet nekoliko krajcarčkov dobil, da bo vsaj mogel davke in pôsle poplačati.

Gorica. (Iz čitalnice.) V četrtek 13. decembra l. l. ob 5. uri zvečer bo po §§. 10 in 20 družbinih pravil naša čitalnica imela letni glavni zbor, k kateremu prijazno vabi vse č. gg. družbenike Odbor.

Iz Matarijske županije na Primorskem 10. dec. — Priplavala nam je danica nove volitve našega nadžupanijstva. Bog daj, da bila bi srečna! Domorodci, glejmo, da prave ceste ne zgrešimo! Duh je sicer volján, al meso je slabo. Grdo bi bilo, da bi se dal kdo za časo vina kupiti! Naj se izbere pošten, domoljuben mož, kateri umé rane naše okolice celiti, in ne tak, ki le na svoje brke gleda, če tudi vse drugo pod zlo gre. Rojaki, kviško, da nam pride blag mož! Saj imamo domače možake, katerim se taka naloga slobodno izročiti more. Čujmo in premišljajmo, da pravo zadenemo. Kakor si bomo postlali, tako bomo spali. Brkin.

Iz Kastva 30. nov. — c. — Po vsem slovenskem svetu se je izbudil že duh narodni, a temu, kakor nam je znano, so dosta narodne čitalnice in druga narodna društva pripomogla; zato se zdaj tudi pri nas tako društvo snuje. Preko 20 gospodov, pravih domoljubov, se je združilo, ki druge vabijo v svoje plemenito društvo, ktero se bo „liburniško društvo“ imenovalo (vendar je meni zastavica, zakaj mu ni ime „narodna čitalnica“?) To društvo je v vsem podobno „narodnim čitalnicam“ in se bode slovesno odprlo ob novem letu. Slava vrlim možem, ki se tû, kamor talijanščina prerada svoja krila steguje, poganjajo za narodno stvar slovansko. Bog naj blagoslovi njihove dobre namere in jim pomore v pretežkem poslu! Kadar bode društvo naše oživelo, naznanjal vam bodem vestno njegovo delovanje. *)

Iz Celja. (Oznanilo in vabilo.) V nedeljo 16. decembra t. l. bodo v tukajšnjem mestnem gledišču čitalnični igralci predstavljali šaloigri: „Bob iz Kranja“ (iz českega po dr. J. Bleiweis-u predelano), in „Le na ravnost“ (po M. Kozélu poslovenjeno). Od leta 1851 ni bilo v tem gledišču nobene slovenske igre več. Takrat smo videli na glediščinem odru „Županovo Miciko“ in „Goljufanega starca“, ktero veselje nam je bil vrli gosp. Janez Jeretin, celjski knjigotiskar, napravil. Ta gospod že več let v materi zemlji počiva, al za nas ni umrl; on še živi po svojem sinu Edvardu, ki je ravno tako vrl Slovenec, kakor je njegov oče bil. Pridni ta gospod je dozdej v čitalnici naši igre vredoval, in si je prizadeval, da se bode v mestnem gledišču na omenjen dan zvečer igralo. Čisti dohodek tega večera je odločen na korist tukajšnji bolnišnici. Bog daj dober uspeh, kateri je gotov, ako nas udje naše čitalnice in drugi domoljubi ne bojo zapustili.

S Pivke 6. grudna. — „Triesterca“ od 3. t. m. je zastran sporočkov za milosrčne naprave ranjcega gosp. Kalister-a po neki „poslanici iz Kranjskega“ pršašnje stavila: kako je to, da še zdaj, ko bote kmalu dve leti po njegovi smrti pretekli, ni še ne eden ome-

*) Dobro došlo!

Vred.

*